

Statusrapport for frivilligheten
Frivillighet Norges årsrapport 2017

FORENKLINGSREFORM FOR FRIVILLIGHETEN

FRIVILLIGHET
NORGE

Frivillighet Norges

årsrapport består av to deler: en statusrapport for frivilligheten og den tradisjonelle årsrapporten. Da medlemsorganisasjonene vedtok en ny strategi for Frivillighet Norge i 2013, var et av tiltakene å «utvikle indikatorer og undersøke utviklingen i medlemsorganisasjonenes rammebetingelser [og] holde politikerne enda mer til ansvar for organisasjonenes rammebetingelser». Statusrapporten bidrar til dette. Her går vi hvert år gjennom frivillighetens økonomiske rammebetingelser, status for forenklingsarbeidet, hvor forutsigbare organisasjonenes rammebetingelser er, status for forskning om frivillighet og status for frivillighetspolitikken i kommunene. I rapporten baserer vi oss på forskning, data fra medlemsorganisasjonene, informasjon fra regjeringen, Frivillighetsbarometeret og vår egen kunnskap om sektoren, opparbeidet gjennom ti års drift. Vi peker også på kunnskapshull som bør tettes, slik at frivillige organisasjoner, politikere og byråkrater får den kunnskapen de trenger om status for frivilligheten.

Vi håper statusrapporten blir et nyttig verktøy for alle som er opptatt av frivillighetens betingelser i Norge, og at den gir et godt grunnlag for arbeidet med å skape større rom for frivilligheten i årene som kommer.

Større
for **ROM**
FRIVILLIGHETEN

Innhold

Generalsekretæren har ordet: Behov for forenklingsreform	4
--	---

Del 1 – Statusrapport for frivilligheten

Forenkling og forutsigbarhet	6
Forenkling for bedre økonomiske rammevilkår	14
Omfanget av frivillig aktivitet	17
Nye grupper inn i frivillighet	19

Del 2 – Frivillighet Norges årsrapport for 2017

2017 i korthet	24
Prioriterte prosjekter	26
Styret	27
Årsmøte og nettverks- og arbeidsgruppemøter	28
Utvalg, råd og referansegrupper	30
Høringsuttalelser	31
Sekretariatet	32
Resultat	33
Balanse	34
Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner	36

Frivillighet Norge er et samarbeidsforum for frivillige organisasjoner. Vi arbeider for bedre rammevilkår for frivilligheten og økt forståelse for den store, viktige frivillige innsatsen i samfunnet.

Behov for forenklingsreform

Norge er et frivillighetsland. I Frivillighetsbarometeret for 2017 får vi nok en gang bekreftet at folk støtter opp om aktivitetene og sakene frivillige organisasjoner står bak:

- 67 prosent har vært frivillig
- 80 prosent er medlem
- 73 prosent har deltatt på aktiviteter
- 62 prosent har gitt penger

Denne unike posisjonen gjør at frivilligheten skaper store verdier for samfunnet vårt. Frivillige organisasjoner sørger for at det er leksehjelp på ungdomshuset, at eldre får besøksvenner, beredskap til fjells og sjøs, at korpset har et sted å øve, at stemmer blir hørt i

samfunnsdebatten, at syke får veiledning fra likepersoner, at innvandrere får språktraining og at politikere holdes ansvarlige for sine valgløfter.

Men enda viktigere er det at frivilligheten skaper fellesskap. Det finnes ikke en bedre måte å bli kjent på enn å bli slitne sammen, etter å ha jobbet sammen. Ikke for å tjene penger, men for en aktivitet eller sak som vi bryr oss om.

Deltakelsen er høy, men vi kan ikke hvile på våre laurbær. For å sikre at frivilligheten opprettholder sin sterke posisjon også i framtida må vi utvikle og forbedre oss. Det er ikke utfylling av skjema, faktura for medlemskontingent eller søknad og rapportering på prosjektmidler som får folk til å engasjere seg –

dette er snarere oppgaver som kan slite ut selv den mest ivrige frivillige.

Både vi i frivilligheten og myndighetene kan gjøre mer for at det skal bli lettere å være engasjert og å drive en frivillig organisasjon. Mulighetene i digitaliseringen er langt fra utnyttet i frivillig sektor. Frivillighetsbarometeret bekrefter at folk oppfatter at både næringslivet og offentlig sektor ligger foran oss på dette området.

Derfor er jeg glad for at regjeringen har tatt initiativ til en forenklingsreform for frivilligheten i Jeløya-plattformen. For å gjøre denne jobben litt lettere for vår nye kulturminister Trine Skei Grande, har vi valgt å kalle årets statusrapport «Forenklingsreform for frivilligheten».

Foto: Birgitte Heneide, Frivillighet Norge

Her har vi beskrevet små og store tiltak som kan lette hverdagen for frivillige og ansatte i frivillige organisasjoner.

Over 23000 lag og foreninger mottok i 2017 momskompensasjon. Denne ordningen bidrar til at lokale lag og foreninger kan bruke midler på aktivitet og ikke på å betale avgift til staten. Dessverre har andelen som kompenseres minket tre år på rad og Frivillighet Norge anslår at de momsutgiftene frivilligheten

ikke får kompensert nå tilsvarer 500 millioner kroner. Å få på plass full rettighetsfestet momskompensasjon vil fortsatt være vår viktigste kampsak framover.

Den store verdien av Frivillighet Norge er at vi samler så mange stemmer i en felles røst. Politikere og byråkrater vet at tiltakene vi foreslår, er tiltak som er forankret i sektoren. Jeg vil derfor takke alle medlemmene som

deltar i våre interne prosesser gjennom nettverksmøter, interne høringer, arbeidsgrupper, spørreundersøkelser og andre innspill.

Dette gjør det mulig for oss i Frivillighet Norge å løse vårt oppdrag på en best mulig måte: Å skape større rom for frivilligheten.

Stian Slotterøy Johnsen
Generalsekretær

Forenkling og forutsigbarhet

Regjeringen har et mål om en enklere hverdag for folk flest. Dette målet inkluderer også de frivillige organisasjonene. Forenkling frigjør tid og energi, slik at frivillige kan bruke energien sin på sakene de brenner for. Forutsigbarhet gjør det mulig for organisasjoner å drive faste aktiviteter, å være demokratiske aktører og stabile samarbeidspartnere for det offentlige, blant annet på helse- og velferdsfeltet.

Det pågår flere parallelle forenklingsprosesser som påvirker frivillig sektor. I Jeløya-plattformen skriver regjeringen at de vil gjennomføre en forenklingsreform for frivilligheten. Samtidig har Kulturdepartementet (KUD) annonsert en stortingsmelding om frivillighet. Dette gir en anledning til å samkjøre og koordinere arbeidet på et overordnet nivå.

I St.meld. 27 (2015-2016) Digital Agenda for Norge, presenterer regjeringen sine prioriteringer i IKT-politikken. Her nevnes et overordnet prinsipp relevant for frivillig sektor:

«‘Kun én gang’ er et langsiktig mål som vil kreve innsats over lengre tid. Målet er at innbyggere, næringsliv og frivillig sektor i sin kontakt med offentlige virksomheter ikke må levere samme opplysning mer enn én gang»(s.44).

Opplysninger til staten kan for eksempel være organisasjonens regnskap. Prinsippet ‘kun én gang’ vil derfor tilsi at organisasjonene ikke skal rapportere regnskapet sitt til det offentlige gjentatte ganger. Det offentlige skal deretter gjøre opplysningene tilgjengelige for de forvaltningsorganene som trenger informasjonen.

Ferdigstilling av Frivillighetsregisteret

En forutsetning for å samle statens tilskuddsordninger i én felles portal er å ferdigstille Frivillighetsregisteret med tredjesifferkategorier. Dette skal kunnes brukes av hele offentlig sektor. Arbeidet med dette stoppet opp i 2012. Vårt innspill til Frivillighetsmeldingen kan leses på frivillighetnorge.no, hvor Frivillighetsregisteret er et av de viktigste punktene.

Vi ønsker også at alle ulike definisjoner på frivillig organisasjon i regelverket erstattes med én overordnet som knyttes til Frivillighetsregisteret.

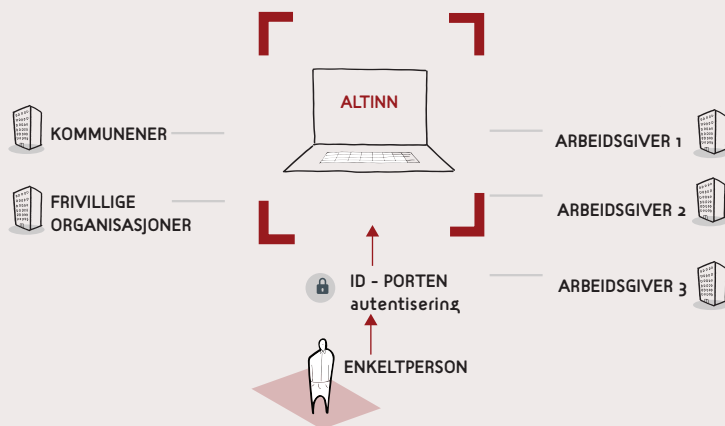
Samtidig med at regjeringen jobber for forenkling og digitalisering på overordnet nivå, koordinerer KUD forenklingsarbeidet for frivilligheten spesielt. Det er blant annet nedsatt en ekspertgruppe som skal se på potensialet for å forenkle tilskuddsordninger til frivillige organisasjoner. I 2017 kartla KUD tilskuddsordninger over statsbudsjettet, og fant at enkelte departementer allerede er i gang med å forenkle sine egne ordninger, blant annet ved digitale søknadsprosesser. Når digitaliseringen foregår innenfor ett og ett departement, blir det imidlertid umulig å innfri målet om at frivillige organisasjoner kun skal rapportere til det offentlige én gang.

Sånn er det nå:

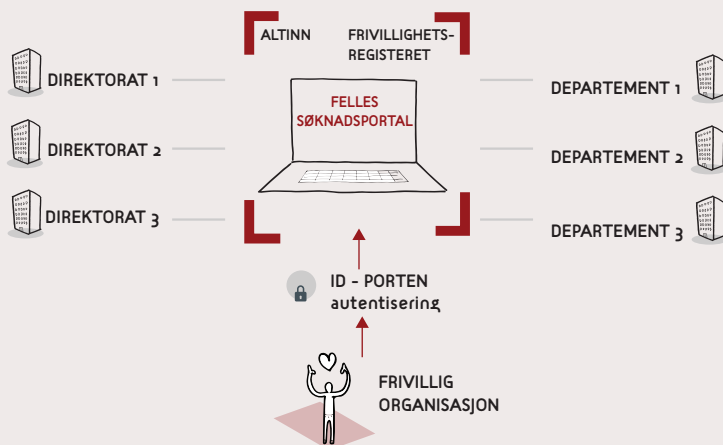

Bilde: Økonomisk samhandling mellom staten og enkeltpersoner er enhetlig og koordinert. For frivillige organisasjoner er det derimot fragmentert og kaotisk. De må sende rapporter og søknader på mange forskjellige måter, og ofte rapportere samme informasjon flere ganger. Dobbeltarbeidet går på bekostning av frivillig aktivitet. Illustrasjon: Halogen

Sånn er det for enkeltpersoner:

Sånn burde det vært:

Frivillighet Norge mener:

I Jeløya-plattformen skriver regjeringen at de har som mål at næringslivet kun skal måtte rapportere samme informasjon til det offentlige én gang. Frivillighet Norge mener at regjeringen må ha samme mål for frivilligheten.

Krav til forenkling i frivillig sektor

Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner vedtok på årsmøtet i desember 2013 *11 krav til forenkling i frivillig sektor*. Kravene ble blant annet sendt daværende kulturminister Thorhild Widvey, som lovet å bedre situasjonen. En undersøkelse blant våre medlemsorganisasjoner

i 2017 viste at det gjenstår en del før de 11 kravene er nådd. Hele 76 prosent av respondentene oppga at de i større eller mindre grad opplever utfordringer eller hindringer som følge av offentlig byråkrati, lovverk eller regler. Byråkratiske og kompliserte søknadsordninger legger

særlig hindre for organisasjoner med høy grad av for eksempel barn, nyankomne flyktninger eller innvandrere, og vil kunne hemme verdifull inkludering og rekruttering i organisasjonslivet.

Tabellen på neste side viser kravene og hva som har skjedd fram til 2018.

Fargekoder

- Grønn: Innfridd
- Gul: Delvis innfridd
- Orange: Arbeid er i gang, men ikke ferdigstilt
- Rød: Ingen framdrift med å innfri kravet

Bilde 1 og 2: Frivilligheten samla til massemønstring for full momskompensasjon foran Stortinget i september 2017. Bilde 3: Styreleder Sturla Stålsett i Frivillighet Norge og kulturminister Linda Hofstad Helleland på Topplederkonferansen 12. januar 2017. Foto: Birgitte Heneide, Frivillighet Norge

De elleve kravene

Krav fra frivillig sektor	Status og forklaring
1. Etablere en overordnet definisjon av frivillig organisasjon som inngangsport til alle regelverk for frivillige organisasjoner	Regjeringen har ikke tatt initiativ til å ta i bruk Frivillighetsregisteret som felles definisjon av frivillig organisasjon på tvers av lover og regelverk. Ulike lover gjør lovverket lite forutsigbart og vanskelig å forstå.
2. Ferdigstille Frivillighetsregisteret	En integrasjonsløsning for Frivillighetsregisteret og organisasjonenes medlemssystemer vil lanseres i 2018. KUD vil innføre tredjesifferkategorier når FN har oppdatert de internasjonale ICNPO-kategoriene Frivillighetsregisteret er basert på.
3. Det offentlige må bruke Frivillighetsregisteret som forenklingsverktøy	Frivillighetsregisteret er tatt i bruk hos flere tilskuddsordninger, men brukes ikke som verktøy for å samkjøre søknader og rapportering.
4. Organisasjonene må få tid til å benytte statlig støtte på en god måte	KUD har lansert veilederen <i>Forenkling av statlige tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner</i> , hvor utfordringen er omtalt. Det er ikke innført en hovedregel om at midler som kommer sent på året kan overføres til neste år.
5. Organisasjonene må få tilstrekkelig tid til å delta i høringer	Regjeringens Frivillighetserklæring har et mål om tre måneders høringsfrist i saker som angår sektoren. Organisasjoner rapporterer likevel om korte høringsfrister og frister like etter sommerferien.
6. Forutsigbarhet i statlige ordninger for frivillige organisasjoner	Driftstilskudd mer forutsigbare enn prosjekttilskudd. KUD har et mål om å øke andelen driftstilskudd til frivilligheten. Departementet har nedsatt en ekspertgruppe som skal foreslå forenklinger av tilskuddsordninger, og kartlagt hvor stor andel som er prosjekttilskudd og driftstilskudd. Fortsatt kunngjøres momskompensasjonen sent på året. Det gir usikkerhet knyttet til hvor mye denne utgjør for organisasjoner.
7. Erstatt krav om "samfunnsnytte" med entydige kriterier	Staten opererer fortsatt med "samfunnsnytte" som begrep i spillpolitikken. I tillegg kreves det at organisasjonene skal være "andreorienterte" å motta spillemidler. Dette er et nytt begrep.
8. Erstatt 14 definisjoner av "medlem" med én definisjon	KUD har sendt definisjoner på "tellende medlem" og "tellende lokallag" på høring. Dette følges opp i veilederen <i>Forenkling av statlige tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner</i> .
9. Erstatt 10 definisjoner av "lokalt lag" med én definisjon	
10. Entydige regler for hvem som kan delta i momskompensasjonsordningen	Det er satt i gang en prosess for å forbedre momskompensasjonsordningen med utgangspunkt i Deloitte's anbefalinger.
11. Styrke koordineringen av den statlige frivillighetspolitikken	Etter Frivillighetserklæringen har KUDs rolle som koordinerende organ for Regjeringens frivillighetspolitikk blitt noe styrket. KUD vil øke andelen driftsstøtte, likevel foreslo Landbruks- og matdepartementet å omgjøre driftsstøtte til prosjekttøtte. Dette viser en fortsatt mangel på koordinering og helhetlig tankegang.

Forenklingsarbeid for lokal frivillighet

Det er forenkling at foreninger kun skal forholde seg til staten gjennom én portal. På samme måte er det en fordel for lokale lag og foreninger om kommunen oppttrer som én aktør overfor frivilligheten. En viktig forutsetning for dette er at kommunene vedtar en kommunal frivillighetspolitikk, noe Frivillighet Norge har jobbet for i over flere år.

Det er ingen fullstendig oversikt over antall kommuner med vedtatt frivillig-

hetspolitikk. I en kartlegging fra 2014 deltok 141 kommuner, hvorav 32 prosent svarte at de hadde en frivillighetspolitikk. I en oppfølgingsundersøkelse blant de 45 kommunene, hadde kun 19 av kommunene – tilsvarende 13,5 prosent av alle som deltok i undersøkelsen – et politisk behandlet dokument om kommunens forhold til frivillig sektor.

En rapport fra NIBR (2016:20) viser at det kun er 29 kommuner som har

publisert en frivillighetsmelding fra 2012 til 2016. Vår kartlegging viser at rundt halvparten av disse kommunene har fått omfattende bistand fra Frivillighet Norge.

I slutten av 2017 registrerte vi at 51 kommuner hadde en kommunal frivillighetspolitikk, og 27 kommuner var i en prosess med å utarbeide en kommunal frivillighetspolitikk.

Frivillighet Norge mener:

Det er positivt at det kommer en ny frivillighetsmelding. Vi håper flere av disse temaene kan behandles. Frivillighet Norge har inkludert våre krav til forenkling i innspill til meldingen.

Norgeskart som markerer landets kommuner med tre forskjellige farger

1 Grønn: Har en helhetlig frivillighetspolitikk

Har utarbeidet et en plan eller erklæring som inneholder eller viser til tiltak for en utvikling av frivillig sektor. Eksempler er faste møteplasser der kommunen og lokale organisasjoner møtes, forutsigbare rammevilkår og ulike former for samarbeid. Innholdet må være utviklet i dialog med bredden av den lokale frivilligheten og må være politisk behandlet.

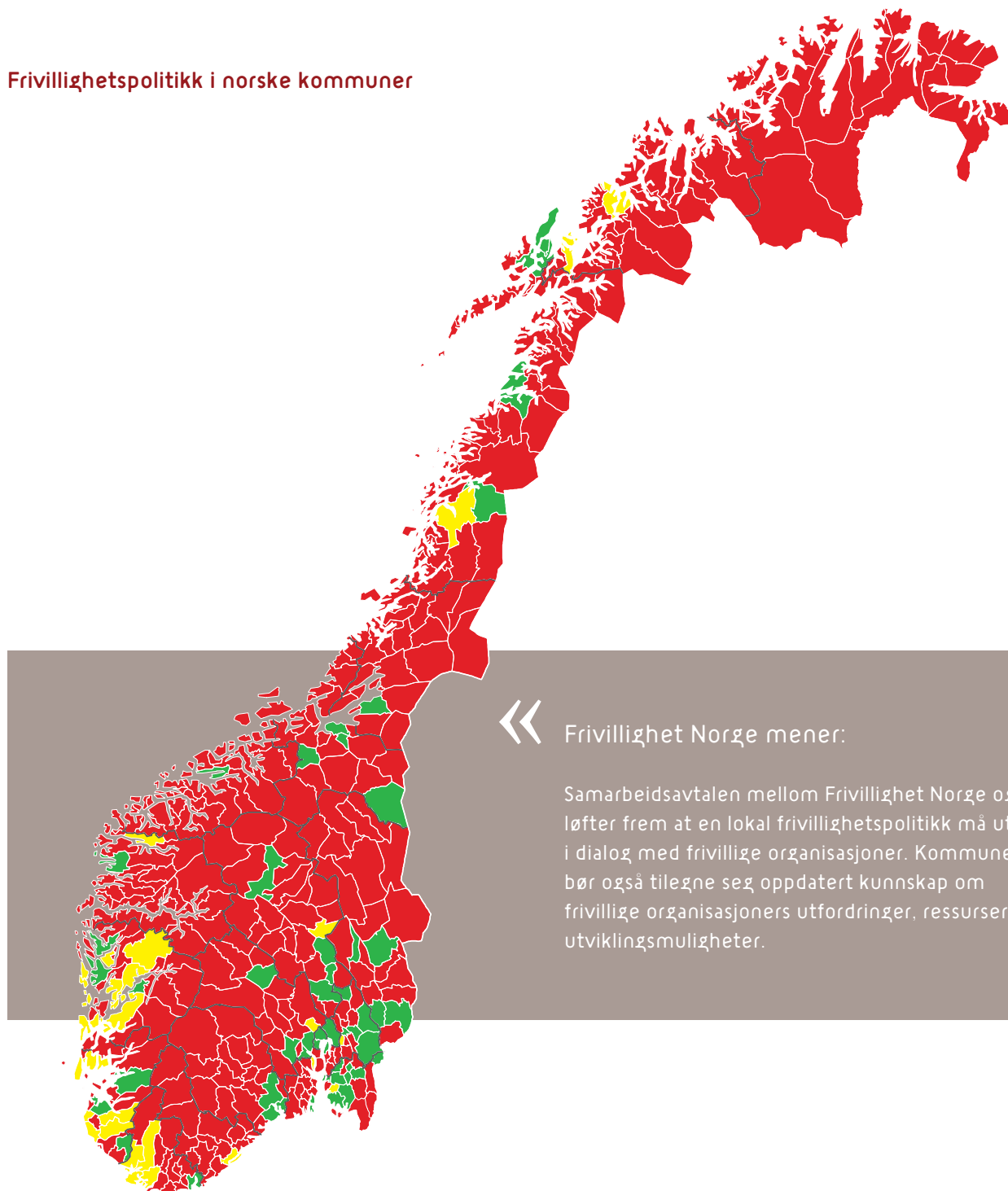
2 Gul: Er i ferd med å utvikle en frivillighetspolitikk

Er i prosess med å utvikle og vedta en kommunal frivillighetspolitikk i dialog med lokal frivillighet.

3 Rød: Har ingen frivillighetspolitikk

Verken har eller planlegger å utvikle en egen frivillighetsmelding, plan e.l.

Frivillighetspolitikk i norske kommuner

Frivillighet Norge mener:

Samarbeidsavtalen mellom Frivillighet Norge og KS løfter frem at en lokal frivillighetspolitikk må utvikles i dialog med frivillige organisasjoner. Kommunene bør også tilegne seg oppdatert kunnskap om frivillige organisasjoners utfordringer, ressurser og utviklingsmuligheter.

Kommunal frivillighetspolitikk

Det er store forventninger fra offentlig sektor om økt samarbeid mellom kommuner og frivillige organisasjoner. KS har, i likhet med Frivillighet Norge, et mål om at alle kommuner og fylkeskommuner skal ha en frivillighetspolitikk. Avtalen *Plattform og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor* mellom KS og Frivillighet Norge ble reforhandlet og signert i august 2017. Avtalen skal bidra til å forenkle samarbeid og dialog mellom kommune og lokal frivillighet.

Avtalen brukes aktivt i samarbeidsprosjekter mellom KS og Frivillighet Norge. Eksempler er felles skriv til kommuner om samarbeid med lokal frivillighet og

nasjonale konferanser om frivillighet. I 2017 handlet konferansene om frivillig-sentralenes rolle som frivillighetspolitisk aktør i kommunene.

Frivillighet Norge bruker avtalen ut mot fylkeskommuner og kommuner. Vi har hatt dialog med Rogaland og Hordaland fylkeskommune om å opprettholde tilskuddsordninger for kommunene til kartlegging av frivillige organisasjoner i egen kommune. Frivillighet Norge gjennomførte kartlegginger i 6 kommuner i 2017 som kommunene betaler for. Kartleggingen gir verdifull informasjon til kommuner som skal utvikle en frivillighetspolitikk.

Trepartssamarbeid

Frivillighet Norge har som mål å utvide samarbeidsavtalen med KS til et trepartssamarbeid der regjeringen inngår. Saken ble grundig drøftet i den interne høringen blant våre medlemmer til regjeringen Solbergs frivillighetserklæring i 2015. Frivillighet Norge ser på erklæringen som første steg på veien mot en overordnet og forpliktende overenskomst mellom offentlig sektor og frivilligheten. På grunn av stortingsvalget og endringer i regjeringen, er det ikke gjort nye initiativ i saken i 2017. Regjeringen har tidligere gitt uttrykk for at det kan være aktuelt å slutte seg til et trepartssamarbeid på sikt.

Frivillighet Norge mener:

Prinsippene for det offentlige samhandling og dialog med frivillig sektor på alle områder bør nedfelles i en forpliktende trepartsavtale.

Statssekretær Bård Folke Fredriksen, generalsekretær i Frivillighet Norge Stian Slotterøy Johnsen, og kulturminister Linda Hofstad Helleland på politisk rusletur i Arendal for å snakke om frivillighet under Arendalsuka 2017. Her stoppet de ved Frivillig.no-båten. Foto: Birgitte Heneide, Frivillighet Norge

Forenkling for bedre økonomiske rammevilkår

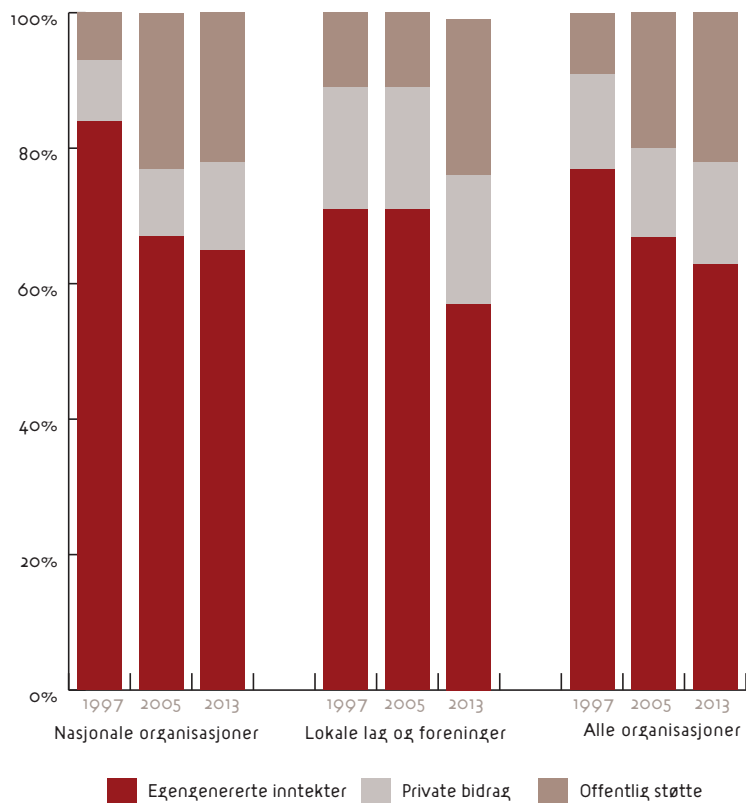
Aktivitet som følge av tilskudd til frivillige organisasjoner avhenger av tre forhold. Det første er størrelsen på bevilgningene. For det andre avhenger det av hvor mye tid de frivillige organisasjonene bruker på å administrere tilskudd. Det tredje handler om hvordan organisasjonene selv forvalter tilskuddene. Norske frivillige organisasjoners økonomi er i europeisk sammenheng relativt uavhengig av statlig støtte. Ifølge rapporten *“Finansiering og rammevilkår for frivillig sektor (2017)”* kom 22 prosent av organisasjoners inntekter fra offentlig støtte i 2013.

Frivillighetens viktigste inntektskilder er fortsatt egengenererte inntekter, for eksempel medlemskontingent. Dette på tross av at inntekter organisasjoner tidligere hadde gjennom spilleautomater, nå kommer i form av overføringer fra Norsk Tipping som klassifiseres som offentlig støtte i rapporten.

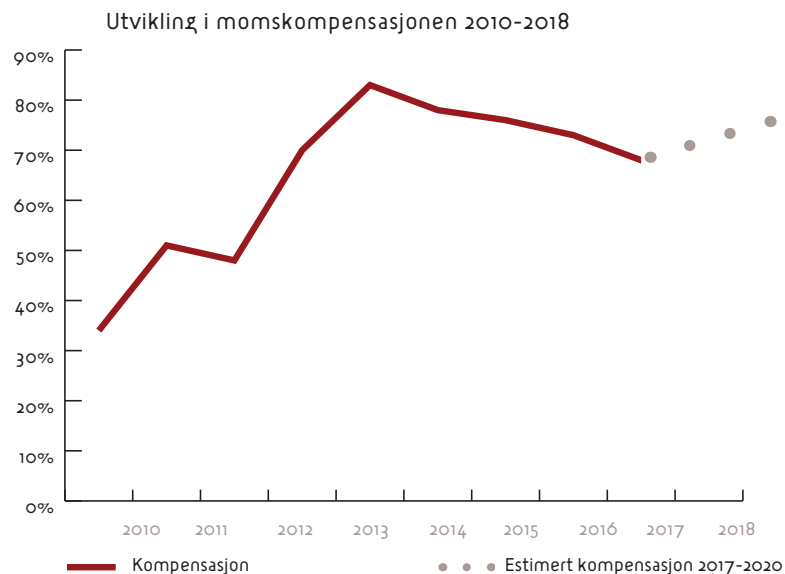
Frie midler gjør mye

Et viktig forenklingstiltak for frivilligheten er at økte bevilgninger kanaliseres

som frie midler heller enn som prosjektstøtte. Da bruker organisasjonene mindre tid på rapportering og søknadsskriving.

Kilde: Hopkinsundersøkelsen 1997, Organisasjonsarkivet 2005, Lokallagsundersøkelsen 2009, og Undersøkelse blant nasjonale organisasjoner 2013, som gjengitt i Finansiering

Estimatet, illustrert ved den prikkete linjen, tar utgangspunkt i 7 % flere godkjente søknader.

En av de viktigste ordningene med frie midler er momskompensasjonsordningen. Den er fortsatt underfinansiert med over 500 millioner kroner årlig. Etter 2014 har ordningen blitt dårligere år for år, fordi momskompensasjonsbeløpet ikke har holdt tritt med økningen i søknadsgrunnlaget. De senere årene har andelen momsorganisasjoner har fått kompensert, gått nedover. Denne trenden vil snu etter budsjettforliket for 2018 dersom søknadsgrunnlaget øker i tråd med Frivillighet Norges estimer.

I desember sendte KUD ut et høringsforslag med en rekke forslag til forenkling i momskompensasjonsordning, blant annet hevet grense for krav til bruk av revisor og

revisorrapport. Det har også blitt nedsatt en ekspertgruppe som skal se på forenklingspotensiale i statlige tilskuddsordninger, med utgangspunkt i blant annet KPMG-rapporten *Forenklingspotensialet i statlige tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner* (2016) og *Vivento-rapporten Forenkling av regnskapsrapportering fra frivillige organisasjoner* (2016).

Finansiering fra næringslivet og private givere

Offentlige lover og regler påvirker frivillighetens muligheter for å få inntekter fra næringslivssamarbeid. Her er det rom for å forenkle og forbedre. Det gjelder blant annet regelverket om sosiosponsing, som Deloitte har utredet på vegne av

Frivillighet Norge. En bedrift kan normalt få fradrag for sponsorutgifter. Det viktigste for fradragsretten, er at bedriften kan vise til en direkte sammenheng mellom sponsorutgifter og bedriftens skattepliktige inntekt. Dette er vanskelig å påvise når det er snakk om positiv assosiasjonsverdi gjennom ulike former for samfunnsansvar eller sosiosponsing. I tillegg har Skatteetaten vist et mer restriktivt syn enn det er holdepunkter for i gjeldende rettspraksis. Fradragshjemmel i skatteloven § 6-1 første ledd blir for snever og usikker. Deloitte anbefaler at det etableres en ny lovbestemmelse; enten et nytt ledd til skatteloven § 6-1 eller en ny bestemmelse i skatteloven kapittel 6 som sikrer fradragsrett for sosiosponsing.

Skattefradragsordningen for gaver kan også fremme mer private donasjoner til frivilligheten. I Frivillighet Norges rapport om skattefradragsordningen fra

2017, kom det fram at omfanget på gaver er nesten tredoblet fra 2005 til 2016, med over 3,7 milliarder kroner. Mens gaver utgjør en stabil del av organisasjonenes

inntekter, oppgir likevel under halvparten av organisasjonene i Frivillighet Norges undersøkelse at de har en målstyrt gavepolitikk.

Frivillighet Norge mener:

Det bør innføres en ny særskilt beløpsgrense på 100 000 kr for gaver fra bedrifter i skattefradragsordningen. Man kan forenkle ordningen ved å bruke Frivillighetsregisteret som definisjons-, avgrensnings- og rapporteringsverktøy. Det bør også åpnes for skattefradrag for gaver til lokale lag og foreninger.

Foto: Partidebatt om frivillighetspolitikk på Topplederkonferansen 12. januar 2017. Tema for konferansen var hvordan frivilligheten kan samarbeide med næringslivet.
Foto: Birgitte Heneide, Frivillighet Norge

KRF

Omfanget av frivillig aktivitet

Frivillighet Norge gjennomfører hvert år en befolkningsundersøkelse i samarbeid med Kantar TNS kalt Frivillighetsbarometeret. I 2017 kom det frem at 67 prosent av befolkningen over 15 år har gjort frivillig arbeid siste 12 måneder. Dette er en økning på 5 prosentpoeng fra 2016, og svært høyt sammenlignet med andre land.

Frivillighetsbarometeret viser blant annet at jo flere personer det er i husholdningen, jo større sannsynlighet er det for at man har gjort frivillig arbeid siste året. Dette har trolig sammenheng med frivillig arbeid knyttet til barns fritidsaktiviteter.

[Antall personer i husholdningen, 1,2,3,4,5 eller flere]

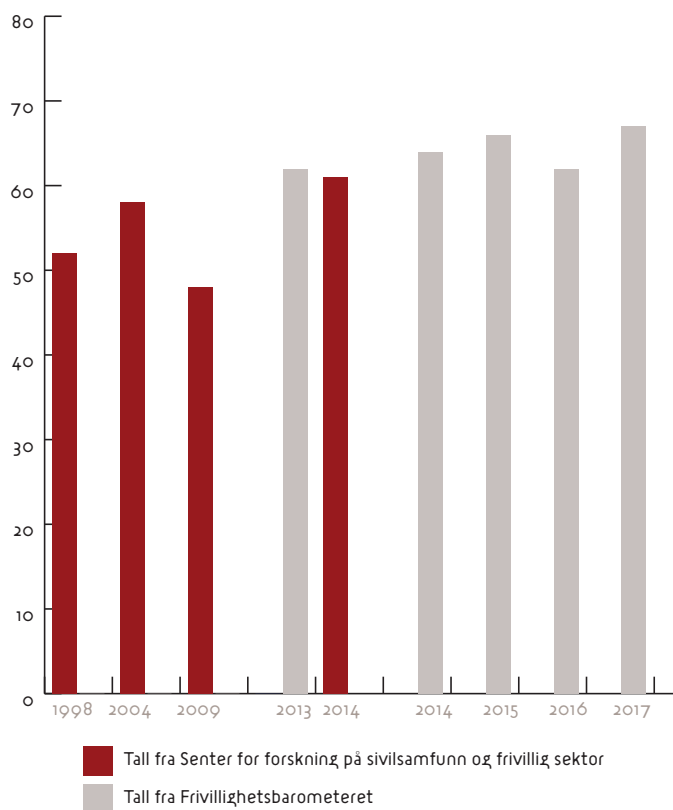

Foto: Styreleder Sturla Stålsett, nestleder i Senterpartiet Anne Beathe Tvinnereim og generalsekretær Stian Slotterøy Johnsen tok en rusletur sammen på Arendalsuka 2017 for å snakke om hva som er viktig for frivilligheten. Foto: Birgitte Heuvelde, Frivillighet Norge

Satellittregnskapet for frivillige organisasjoner

I SSBs Satellittregnskap for ideelle og frivillige organisasjoner 2015 (publisert 2017), ser man at ulønnet arbeid i frivillig sektor tilsvarer 147 778 årsverk. Verdien på dette arbeidet estimeres til 73,5 milliarder kroner. Dette kommer i tillegg til lønnede årsverk i frivillig sektor som bidrar til et bruttoprodukt på 56,6 milliarder kroner. Totalt sett tilsvarer frivillige organisasjoners omtrent 5 prosent av BNP for fastlands-Norge i 2015.

Innvandrerens deltakelse

Kunnskapen om innvandreres deltakelse i frivilligheten er mangelfull og sprikende. En rapport fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor har vist at blant ikke-vestlige innvandrere med botid

over fem år i Norge, gjorde 36 prosent frivillig arbeid siste året mot 48 prosent av befolkningen for øvrig. SSBs har i sin siste levekårsundersøkelse funnet at 37 prosent av befolkningen har utført gratisarbeid for organisasjoner mot 16 prosent av innvandrerbefolkningen (2017/13).

Deltakelsen har økt med 13 prosentpoeng blant befolkningen som helhet fra 2009 til 2014, ifølge Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor (Frivillig innsats i Norge 1998-2015). Det er all grunn til å forvente at også innvandreres deltakelse i frivillig arbeid har økt slik tilfellet er for befolkningen for øvrig.

Samarbeid som styrker inkludering

Minoritetsorganisasjoner er en viktig arena for innvandreres deltakelse i

frivillige organisasjoner. I rapporten *Innvandrerorganisasjoners rolle i integreringen (2017)* finner Fafo at mange kommuner kjenner lite til innvandrerorganisasjonene i sin kommune. Disse organisasjonene er fellesskap med flere funksjoner. De er identitetsfellesskap, aktivitetsfellesskap, bindeledd mellom innvandrere og stor-samfunnet og muliggjør samarbeid. Til sammen bidrar dette til både integrering og inkludering.

Flere faktorer bidrar til at innvandrerorganisasjoner samarbeider med kommuner og andre frivillige organisasjoner. Det er viktig at kommunen nærmer seg aktørene på en ubyråkratisk måte, bidrar til å skape møteplasser, bygger på respekt og at man ser på hverandre som likeverdige partnere.

Nye grupper inn i frivillighet

Frivilligheten har mange gode støttespillere, som medlemmer, givere, deltakere og frivillige. Et hovedmål for digitaliseringen av frivillig sektor må være å gjøre det enklere å bli med.

Ny digital teknologi påvirker alle deler av samfunnet vårt. For frivillige organisasjoner innebærer teknologien muligheter til å drive organisasjonen mer effektivt, nå ut til nye målgrupper og utvikle nye aktiviteter som kan skape bedre resultater.

Folk bruker stadig mer av tiden sin på internett, der de forventer å finne informasjon og kunne kommunisere med aktører som banken, Skatteetaten og kommunen. Disse forventningene gjelder også når folk søker informasjon om aktiviteter og muligheter for å engasjere seg i frivilligheten. Frivillige organisasjoner må derfor være synlige, kommunisere og ta i bruk de samme teknologiene som medlemmene, frivillige og støttespillerne

de henvender seg til. Det krever både kompetanse, verktøy og ressurser.

Frivillighetsbarometeret for 2017 viser at befolkningen opplever at frivillig sektor henger etter når det gjelder digitalisering. 53 prosent svarer at næringslivet er «svært gode eller gode» på digitalisering, mens bare 14 prosent svarer det samme for frivilligheten. For offentlig sektor er andelen 23 prosent.

Foto: Frank Sandbye-Ruud (50) har i løpet av 2016-2017 gått fra å være en arbeidsufør krigsveteran til å bli en inspirerende ressursperson og frivillig operativ sjef for Team Rubicon Norge. Han vant den 5. desember 2017 prisen Årets nykommer i frivilligheten. Foto: Anton Ligaarden

Frivilligheten må ikke bli hengende etter næringslivet og offentlig sektor når det gjelder å ta i bruk teknologi som kan gjøre det enklere å delta og engasjere seg, og øke synligheten for de mange sakene og aktivitetene vi driver med.

Frivillige lag og foreninger står sterkt i Norge i dag, men mange opplever at det er vanskelig å finne fram til lag og foreninger i eget nærmiljø. Ofte er det slik at man må kjenne noen for å bli spurt om å være med. Da når ikke organisasjonen ut til nye grupper, og muligheten til å vokse og utvikle seg begrenses.

Dersom folk opplever at organisasjonene bruker tungvinte systemer, og for eksempel ikke kan kommunisere med

organisasjonen gjennom en smarttelefon, kan dette også gjøre det mindre attraktivt å være med.

Digitale løsninger kan gjøre frivilligheten mer synlig og å gjøre det enklere å engasjere seg. Frivillighet Norge gjør i første halvdel av 2018 en større kartlegging av behov, muligheter og løsninger for digitalisering av frivilligheten. Kartleggingen vil gi grunnlag for å foreslå tiltak det offentlige kan gjennomføre for å bidra til at frivillig sektor henger med i digitaliseringen av samfunnet.

En digital rekrutteringsverktøy for frivilligheten

Frivilligheten har fått et felles digitalt rekrutteringsverktøy som samler og

synliggjør mangfoldet i frivillig sektor. Frivillig.no fungerer nå som et utstillingsvindu for frivillig innsats og gjør det enklere for folk å finne noe å engasjere seg i. I 2017 ble verktøyet benyttet av over 1400 organisasjoner og oppslutningen er økende.

Frivillig.no er drevet av et eget team hos Frivillighet Norge. Teamet arbeider med teknisk drift og utvikling, veiledning av brukere og markedsføring. De bidrar også med sin kompetanse om økt deltakelse og inkluderende rekruttering på samlinger, kurs og konferanser der frivillige organisasjoner møtes.

Frivillighet Norge mener:

Frivillig.no har gjort det enklere for nye frivillige å engasjere seg. Ved å markedsføre Frivillig.no øker folks bevissthet rundt frivillig sektor og samtidig muligheten til å finne noe å bidra med i frivillige organisasjoner der de bor.

Bilde fra Frivillig.no sin reklamefilm "frivillig kaffeprat". En pratsom enkmann ba fremmede på kaffe fra et reklameboard i et busskur høsten 2017. Foto: Både Og.

frivillig.no

Økt rekruttering av nye frivillige

Frivillighet Norge har i perioden 2016-2018 mottatt midler fra Helse- og omsorgsdepartementet til "Kampanjen for fellesskap og økt sosial støtte" for markedsføring av frivillig innsats og Frivillig.no. Denne kampanjen kommer hele frivillig sektor til gode og fokuserer på at frivillig innsats gir god psykisk helse og kan motvirke ensomhet.

I 2017 svarte 26 prosent at de kjenner til Frivillig.no, en kraftig økning fra 18 prosent året før. Det utføres også følgeforskning ved Rambøll på oppdrag

fra Helsedirektoratet med delrapporter underveis som gir kunnskap om dagens rekrutteringsarbeid.

Nye digitale metoder

I 2017 fikk Frivillig.no over 15000 meldinger fra folk som ville bli frivillig i de 1400 registrerte organisasjonene. Undersøkelser blant de som har meldt seg har gitt ny innsikt. 40 prosent oppgir at de er under 30 år og 25 prosent har foreldre født utenfor Norden. 35 prosent har aldri vært frivillige før, og ytterligere 25 prosent har ikke gjort frivillig innsats de siste 12 måneder. Motivasjon for å

hjelpe andre og bidra i sitt lokalmiljø oppgis som viktigste årsaker til å engasjere seg gjennom portalen.

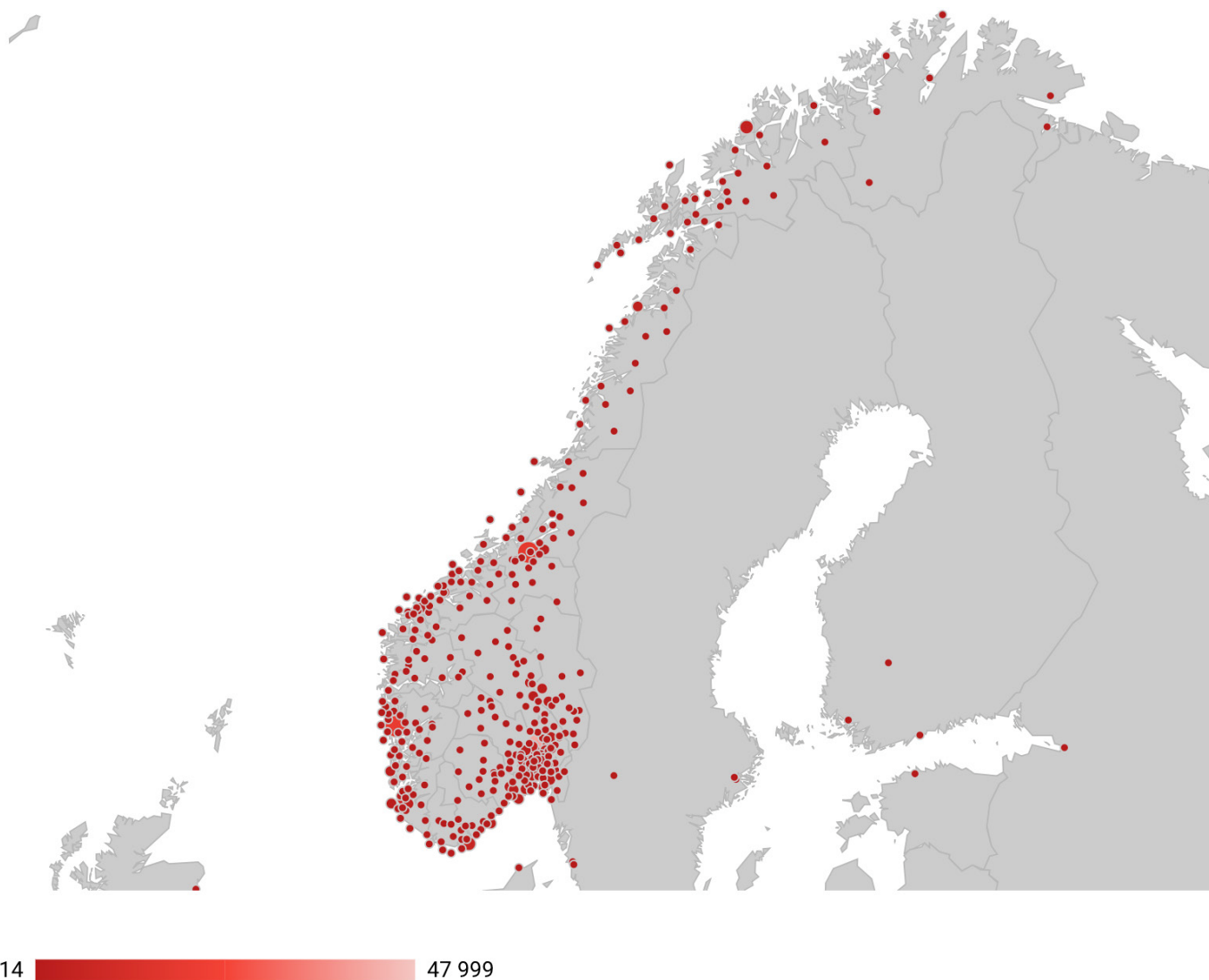
Nye frivillige er med på å skape større rom for frivilligheten og en spennende tilvekst til frivillig sektor. Økt mangfold i frivilligheten kan bidra til et samfunn med mindre forskjeller og mer tillit mellom folk. Frivillig.no oppfordrer organisasjonene til å tenke på hvem de trenger og hvem som trenger å være frivillig hos dem.

Frivillig.no vil være helt essensiell for frivilligheten i Norge, og vi er utrolig takknemlige for at man nå har opprettet en så god og godt gjennomarbeidet kanal som hjelper oss med å få ut gode og profesjonelle utlysninger.

- Åsmund Forbech Holst. Leder, FRI Midt-Norge - Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold

Bilde: Forenkling, synlighet og felles markedsføring gir engasjement i hele landet. Kartet viser fordelingen av de over 300.000 som besøkte Frivillig.no i 2017. Illustrasjon: Frivillig.no

2017 i korthet

Januar:

- 2. januar satte Frivillig.no i gang årets første store rekrutteringsrunde med fokus på nyttårsforsetter og fremmet ulike oppdrag for 750 registrerte organisasjoner.
- Daværende kulturminister Linda Hofstad Helleland og over 200 av frivillighetens topledere møttes på Topplederkonferansen 12. januar på Sentralen i Oslo. Årets tema var hvordan næringsliv og frivillighet kan samarbeide best mulig for å løse samfunnsutfordringer.
- Tirsdag 17. januar arrangerte Frivillighet Norge dialogmøte med KS, NAV, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Helsedirektoratet, Miljødirektoratet, Bufdir, Husbanken, IMDi, UDI og Kulturdepartementet. Her snakket man om felles interesser for en mer helhetlig tilnærming til frivillig sektor i kommunene (Bilde 1).

Februar:

- Den 8. februar ble Frivillighet Norges innspill til statsbudsjettet for 2018 sendt til Finansdepartementet, Kulturdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Kunnskapsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet.

- Frivillig.no arrangerte et halvdagsseminar 16. februar om inkluderende rekruttering til frivillige organisasjoner. Frode Kyvåg, byrådssekretær i Oslo kommune og Synne Sætrang fra Institutt for Samfunnsforskning, var blant deltakerne.
- Frivillighet Norge sendte 24. februar innspill til Forskningsrådet om hvilke temaer vi mener det bør forskes mer på fremover. Dette inkluderte innvandreres deltakelse i frivilligheten og sivilsamfunn, i tillegg til samspillet mellom frivilligheten og det offentlige i produksjonen av velferdstjenester.

Mars:

- Den 14. mars arrangerte Frivillighet Norge generalsekretærfrokost med temaet "Gir Donald Trump større frivillig engasjement?" med blant andre Marie Simonsen fra Dagbladet som innleder.

April:

- Frivillighet Norge holdt 25. april Møteplass folkehelse på Sentralen, Oslo, med blant andre Trine Skei Grande, Frode Hestnes, Sigrid Bonde Tusvik og Frode Kyvåg. Tema var kommunesektoren og Helse- og omsorgsdepartementets 10-årige folkehelseprogram.

Mai:

- Den 15. mai arrangerte Frivillighet Norge Forum for inkludering i Oslo med tema språket og hvordan det påvirker samfunnet vårt. Programmet inkluderte Alexander Zlatanov Ibsen, rådgiver for Høyres stortingsgruppe, Ingunn Indrebø Ims som har laget en utstilling om språkmangfold for Språkrådet, og Aesha Nisar og Naila Asghar fra Minhaj Kvinneforum.

Juni:

- 1. juni lanserte Frivillighet Norge den første nasjonale oversikten over kommuner som har vedtatt en frivillighetspolitikk, og kommuner som er i prosess: www.frivillighetnorge.no/kommunekart
- Frivillighet Norge deltok på Kulturdepartementets oppstartsmøte for ny stortingsmelding om frivillighet den 12. juni.

August:

- Frivillighet Norge gikk den 14. august tur med kulturminister Linda Hofstad Helleland og statssekretær Bård Folke Fredriksen under Arendalsuka for å snakke om blant annet Frivillig.no, som var tilstede med en godt synlig seilbåt.

Foto: Birgitte Heneide/Frivillighet Norge og André Skjelin Ottosen (bilde 4)

- En fornyet samarbeidsplattform mellom KS og Frivillighet Norge ble underskrevet under Arendalsuka 16. august (Bilde 2). Vi holdt også frivillighetsfest og en ny Møteplass Folkehelse.

September:

- Over 200 representanter fra frivilligheten troppet opp foran Stortinget 29. september for å stille seg bak kravet om å gi frivillige organisasjoner full momskompensasjon. Blant appellantene var Stian Slotterøy Johnsen fra Frivillighet Norge, Sven Mollekleiv, Røde Kors, Ingrid Skjoldvær fra Natur og Ungdom og Eli Ulvestad fra Noregs Ungdomslag. Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner, KrF-leder Knut Arild Hareide og Venstre-nestleder Ola Elvestuen møtte opp på mønstringen.

Oktober:

- 19. oktober arrangerte vi Møteplass 2017 sammen med fylkeskommunen og fylkesmannen i Østfold på Litteraturhuset i Fredrikstad. Temaet var Mangfold i frivilligheten og

hvordan vi kan inkludere flere. Namra Saleem var konferansier, og det var over 100 deltakere. Innledere var blant annet fra Fafo, Frivillig.no og en rekke frivillige organisasjoner fra Østfold.

- 12. oktober ble forslag til statsbudsjett lagt frem. I endelig avtale fikk Frivillighet Norge gjennomslag for å reversere kuttene til en rekke frivillige organisasjoner og å øke bevilgningen til momskompensasjonsordningen med 75 millioner kroner.

November:

- Frivillighet Norge valgte på sitt årsmøte 16. november inn ny styreleder tidligere utviklingsminister og stortingsrepresentant for SV, Heikki Holmås. Eli Ulvestad ble valgt til nestleder. Årsmøtet vedtok en resolusjon om å styrke den organiserte frivilligheten. Frivillighet Norge ga på årsmøtet staten en symbolsk sjekk på 500 millioner kroner tilsvarende de momsutgiftene frivilligheten ikke får kompensert. Statssekretær i Kulturdepartementet Bård Folke Fredriksen, som innledet årsmøtet, mottok sjekken (Bilde 3).

- Frivillighet Norge samlet rundt 130 personer fra frivilligheten til seminar om inkluderende rekruttering på Sentralen i Oslo 1. november med tema "Skal alle med?" Talerne inkluderte samfunnsdebattant Nancy Herz, forsker på ISF Audun Flademoe og Reidun Bolsø fra Friluftshuset på Sørenga (DNT).

Desember:

- Frivillighet Norge markerte FN's internasjonale dag for frivillighet den 5. desember med seminar og prisutdelinger på Sentralen i Oslo, i samarbeid med Norsk Tipping, Virke, KS, ExtraStiftelsen og Microsoft. Den nasjonale Frivillighetsprisen 2017 gikk til de frivillige i Kirkens SOS sin krise-telefontjeneste (Bilde 4). Det ble også utdelt priser til Årets nykommer og Årets frivillighetskommune. Næringslivets frivillighetspris gikk til Kicks og Mental Helse Ungdom og Helseprisen til TV-serien «Forført av spriten» som er støttet av ExtraStiftelsen gjennom Rådet for psykisk helse.

Prioriterte prosjekter

Frivillig.no:

Kampanjen rundt frivillig.no gjennomførte i 2017 over 60 kurs, foredrag, og seminarer for mer enn 3.700 deltakere. Ny innsikt og bevissthet knyttet til rekruttering og inkludering i frivilligheten har stått i fokus og gitt nyttig kunnskap og inspirasjon til organisasjonene. 93 prosent av deltakerne ville anbefalt andre organisasjoner å delta. Det ble også gjennomført to større seminarer i Oslo.

Gjennom drift av Frivillig.no og tett dialog med ulike organisasjoner, henter kampanjen ferske utfordringer og løsninger knyttet til frivillig engasjement. Ressurssidene om Frivillig.no har utviklet seg til en base for informasjon, inspirasjon, fakta og historier om frivillighet, rekruttering og ledelse av frivillige.

Kampanjen for økt felleskap og sosial støtte hadde våren 2017 et fokus på å samle flere organisasjoner til å bruke Frivillig.no i hele landet. Det var en tendens til at etterspørselen etter muligheter for å være frivillig var større enn tilbudet. Kampanjen «en omvendt innsamlingsaksjon» ble en serie med seks korte filmer i sosiale medier der Yousef Hadaoui og Jeton Toni Jajovski reiste rundt og samlet inn organisasjoner litt slik som organisasjonene samler inn penger til gode formål.

Høsten 2017 rettet kampanjens hovedaktivitet seg mot å inspirere nye til å bli med i frivilligheten. Det ble laget en film

gjennom bruk av skjult kamera som testet folks vilje til å stille opp for hverandre. Den første filmen fra et busskur i Oslo fikk enorm oppslutning og respons i sosiale medier. I neste film utfordret vi alle som digitalt hadde vist sin støtte til å faktisk møte opp og gjøre noe frivillig i virkeligheten. Det gjorde veldig mange, og resulterte i en rørende film om at folk stiller opp for hverandre, helt frivillig.

For andre året delte Frivillig.no ut prisen til Årets nykommer på Frivillighetens dag. Prisen i 2017 gikk til Frank Sandbye-Ruud for sitt engasjement i Team Rubicon. Prisen promoteres som en inspirasjon til å begynne med frivillig innsats.

Frivillighetens dag ble også markert bredt i sosiale medier etter oppfordring fra kampanjen til organisasjonene, politikere og frivillige, samt et landsdekkende samarbeid med Narvesen.

Kommunal frivillighetspolitikk:

Frivillighet Norge har et mål om at alle kommuner skal ha en helhetlig frivillighetspolitikk. Det er etablert et *Nasjonalt frivillighetsfaglig forum* for et utvalg direktorater og KS, i regi av Frivillighet Norge, der Kulturdepartementet er observatør. Direktoratene er med i et spleiselag for å styrke Frivillighet Norges arbeid i kommunene.

Vi har gjennomført to konferanser om kommunal frivillighetspolitikk i samarbeid med KS, og gjennomført en workshop om kommunal frivillighetspolitikk

for kommuner i samarbeid med Hordaland Fylkeskommune.

NIBR rapporten 2016:20 *Kommunal organisering* viser at 11,5 prosent av kommunene har vedtatt en kommunal frivillighetspolitikk, mens kun 6,8 prosent av kommunene har publisert et frivillighetspolitisk dokument. Samtlige kommuner som fikk bistand til dette fra Frivillighet Norge i 2016, har nå en frivillighetspolitikk. Det ble avtalt 14 nye kommunebesøk i 2017 hvorav 12 ble gjennomført innen utgangen av året. Disse kommunene er fortsatt i prosess med å utvikle sin frivillighetspolitikk i dialog med lag og foreninger lokalt.

For andre året delte samarbeidet KS og Frivillighet Norge om å dele ut Årets frivillighetskommune. Prisen i 2017 gikk til Telemark fylkeskommune som har utviklet sin frivillighetspolitikk i dialog med organisasjonens kretsledd.

Inkludering i frivillig sektor

Prosjektet har som mål å øke mangfoldet blant medlemmer og deltakere i frivillige organisasjoner og å inkludere minoritetsorganisasjoner. Vi har gjennomført 12 workshops om inkludering, 22 møter om frivillighet i Norge, Møteplass for inkludering, 18 kurs for små og nystartede organisasjoner og 4 samlinger i Samarbeidsverkstedet for organisasjoner. Erfaringer formidles gjennom inkluderingskoden.no. Prosjektet er støttet av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

Styret

Styret har i perioden november 2016 til november 2017 bestått av:

Rolle	Navn	Nominert av
Leder	Sturla Stålsett	Åpen Folkekirke / Kirkens Bymisjon
Nestleder	Bente Lier	SOS Barnebyer
Medlem	Helene Thon	Foreningen for hjertesyrke barn
Medlem	Martin Ulvestad Østerdal	LNU
Medlem	Gunnar Haugsveen	Blindeforbundet
Medlem	Oddvar Jensen	Norges Idrettsforbund
Medlem	Eli Ulvestad	Norges Ungdomslag
Vara	Rita Hirsum Lystad	Norges Musikkorpsforbund
Vara	Helge Simonnes	KNIF, Misjonsalliansen, Normisjon
Vara	Maren Harlem	Røde Kors

Styret har i 2017 hatt seks møter og ett e-postmøte, og behandlet 57 saker.

*Foto: Styret avbildet på styreseminar på Blindeforbundets syn- og mestrings-senter på Hurdal den 22. mars 2017
Foto: Birgitte Heneide*

Årsmøte og nettverks- og arbeidsgruppemøter

Årsmøte

Årsmøtet ble avholdt 16. november 2017 i Oslo. 88 stemmeberettigede medlemsorganisasjoner deltok.

Medlemsmøte

Det ble ikke avholdt medlemsmøter i 2017.

Nettverks- og arbeidsgrupper

Utviklingen av Frivillighet Norges politikk skjer i nettverks- og arbeidsgruppene. Her arbeider medlemsorganisasjonene seg fram til omforente standpunkt og skaffer seg informasjon om relevante politiske prosesser.

Nettverksgruppen Økonomiske rammevilkår

Leder: Eli Ulvestad

Det har vært arrangert 3 møte i denne nettverksgruppen. Hovedsakene har vært resultatene av undersøkelsen av organisasjonenes erfaringer med moms-kompensasjonsordningen, sosiosponsing, eiendomsskatt, hvitvaskingslovutvalget og oljefondets investeringer i spillskaper.

Nettverksgruppen Forskning om frivillighet

Leder: Helene Thon

Det har vært arrangert 2 møter i denne nettverksgruppen. Hovedsakene har vært Frivillighetsbarometeret og Frivillighet Norges arbeid med forskning.

Nettverksgruppen Det offentliges forhold til de frivillige organisasjonene

Leder: Oddvar Jensen

Det har vært arrangert 2 møter i denne nettverksgruppen. Hovedsakene har vært helhetlig frivillighetspolitikk, Frivillighet Norges høringssvar på NOU 2017: 2 Integrasjon og tillit, forenkling, ny frivillighetsmelding og personvern.

Forum for institusjonsdrift

Forum for institusjonsdrift er en arena for organisasjoner som driver institu-

sjonsdrift innenfor helse og omsorgsfeltet, flyktningemottak og andre typer tjenester på vegne av, eller i samarbeid med, det offentlige. Forumet hadde to møter i 2017. Hovedsakene var endringer i lov om offentlige anskaffelser og planlegging av en erfaringskonferanse knyttet til konsekvenser av den nye lovgivningen for ideelle aktører.

Arbeidsgruppen Integrasjonsprosjekt med Frivillighetsregisteret

Arbeidsgruppen hadde 3 møter i 2017 om Frivillighetsregisteret og Integrasjonsprosjektet. Gruppen består av Frivillighet Norge, Hyperion og systemleverandøren Unicornis.

Arbeidsgruppe for godt samarbeid mellom næringsliv og frivillighet

Leder: Oddvar Jensen

Styret satte høsten 2016 ned en arbeidsgruppe med følgende mandat: Arbeidsgruppen skal bidra til å styrke kunnskapen og bevisstheten om samarbeid mellom næringsliv og frivillighet gjennom å utvikle et dokument med prinsipper og anbefalinger for samarbeid mellom næringsliv og frivillig sektor. Arbeidsgruppen skal tydelig beskrive og analysere både de positive mulighetene og de dilemmaene og risikoområdene slikt samarbeid kan innebære.

Arbeidsgruppen har hatt 7 møter i 2017 og leverte sin rapport til styret høsten 2017. Forslaget fra arbeidsgruppen ble lagt frem for årsmøtet 16.11. Arbeidsgruppen besto av Ragnhild Østmo, Kirkens Bymisjon, Fredrik Vaaheim, generalsekretær, KANDU, Tone Poulsen Torgersen, Nasjonalforeningen for folkehelsen, Eline Moe Melgalvis (vara Bjarne Dæhli), Norsk Musikkråd, Torill Pallesen, Blå Kors, Tommy Christensen, Norges Kulturvernforbund, Bo Alexander Gleditsch, Astma- og Allergiforbundet, Kristen Jester, PWN Norway, Sigrid Flaata, Kirkerådet (har møtt for Guro Hellgren, som var oppnevnt), Tone Elin Liavaag, Norges Handikapforbund, Kjell-Erik Wahlstrøm, Mental Belse, Vanja Konradsen, Frivilig.no (ikke oppnevnt, men har deltatt fra Frivillighet Norges sekretariat). Guri Idsø Viken fra sekretariatet deltok på møtene.

Forum for inkludering

Forum for inkludering er en arena for å diskutere og ta opp saker knyttet til inkludering i frivillige organisasjoner. Forumet hadde to møter i 2017. Hovedsakene var språk og inkludering og barn og unges fritid. Forumet er et tiltak i prosjektet Inkludering i frivillig sektor.

Utvalg, råd og referansegrupper

Navn på utvalg	Opprettet av
Dialogmøte mellom regjeringen, KS og ideell sektor	Nærings- og fiskeridepartementet
Referansegruppe for Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor	Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor
Brukerforum for Frivillighetsregisteret	Kulturdepartementet
Brukerforum for Brønnøysundregisteret	Brønnøysundregisteret
Styringsgruppen Nasjonal dugnad mot fattigdom og utenforskap blant barn og unge	Nasjonal dugnad mot fattigdom og utenforskap
Oppfølging av strategi for å styrke frivilligheten på helse- og omsorgsfeltet	Helse- og omsorgsdepartementet
Prosjektgruppe Levende lokaler	Design og arkitektur Norge (DOGA), deltakelse i referansegruppe for prosjektet
Referansegruppe for momskompensasjonsordningen	Kulturdepartementet
Fordelingsutvalget for tilskuddsordningen Mangfold og inkludering	Landsrådet for Norges Barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU)
Samarbeidsgruppen og erklæringsgruppe for Fritidserklæringen	Bufo
Referansegruppe evaluering av post 71	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Samfunnsdugnaden	Skolelederforbundet
Referansegruppe for utvikling av Kvadraturen som område	Bymiljøetaten, Oslo kommune

Frivillighet Norge er tilknyttet følgende organisasjoner:

- ENNA – European Network of National Civil Society Associations
- CIVICUS – World Alliance for Citizen Participation
- Frivillighet Norge er medlem i hovedorganisasjonen Virke.

Høringsuttalelser

Her følger en oversikt over våre høringsuttalelser og innspill i 2017:

- Høringsnotat: Om Meld. St. 18 (2016-2017) Berekraftige byar og sterke distrikt (Kommunal og forvaltningskomiteen, mars)
- Høringssvar – NOU 2016:27 Ny lovgiving om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering II (Finansdepartementet, mars)
- Høring: Om Dok. 8-forslag om asylmottak (Kommunal og forvaltningskomiteen, mai)
- Høringssvar – NOU 2017 2 Integrasjon og tillit Langsiktige konsekvenser av høy innvandring. (Justis- og beredskapsdepartementet, juni)
- Høringssvar – endringsforslag til merverdiavgiftsforskriften § 3-12-5. (Kulturdepartementet, oktober)
- Høringssvar – ny forskrift om grasrotandelen (Kulturdepartementet, oktober)
- Høringssvar – Utkast til ny personopplysningslov (Justis- og beredskapsdepartementet, oktober)
- Høring – Ny lov om tros- og livssynssamfunn (Kulturdepartementet, desember)
- Innspill til statsbudsjettet for 2018 (Regjeringen, februar)
- Høringsnotat: Om statsbudsjettet for 2018 (Stortingets Finanskomite, okt.)
- Høringsnotat: Om statsbudsjettet for 2018 (Stortingets Kommunal- og forvaltningskomite, okt.)
- Høringsnotat: Om statsbudsjettet for 2018 (Stortingets Familie- og kulturkomite, okt.)
- Høringsnotat: Om statsbudsjettet for 2018 (Stortingets Justiskomite, okt.)
- Høringsnotat: Om statsbudsjettet for 2018 (Stortingets Helse- og omsorgskomite, okt.)
- Innspill til regjeringsplattform (Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, desember)
- Innspill til Stortingsmelding om Frivillighetspolitikken (Kulturdepartementet, november)
- Innspill om forenkling av samhandlingen mellom frivilligheten og det offentlige (Kulturdepartementet, juli)
- Ny stiftelseslov (Nærings- og fiskeridepartementet, januar)
- Innspill til palliasjonsutvalget (Helse- og omsorgsdepartementet, august)
- Innspill til kvalitetsreformen «Leve hele livet» (Helse- og omsorgsdepartementet, juni)
- Høringsnotat til fylkesplanens samfunnsdel om kommunal frivillighetspolitikk (Østfold Fylkeskommune, september)
- Høringsnotat vedrørende forslag til endringer i Forskrift om arbeidsmarkedstiltak (Arbeids- og sosialdepartementet, juni)
- Høringsnotat vedrørende forslag til lov og forskrift knyttet til oppfølging av NOU 2016:12 Ideell opprydding (Helse- og omsorgsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet, desember)

Sekretariatet

Sekretariatet har i 2017 bestått av:

Generalsekretær (100%) Stian Slotterøy Johnsen
Assisterende generalsekretær (100%) Ida Marie Holmin
Kommunikasjonsrådgiver (100%), Morten Skjæveland
Politisk rådgiver (100%), Morten Johansen
Politisk seniorrådgiver (90%), Bjørn Lindstad
Politisk seniorrådgiver (100%), Lise Corwin
Politisk seniorrådgiver (100%), Guri Idsø Viken
Organisasjonsrådgiver (100%), Martin Gustavsen
Prosjektleder for kampanjen og Frivillig.no (engasjement, 100%) Vanja Konradsen
Organisasjonsrådgiver Frivillig.no (100%), Siriann Bekeng
Kommunikasjonsrådgiver Kampanjen og Frivillig.no (engasjement, 100%), Birgitte Heneide
Teknisk rådgiver Frivillig.no (100%) Christian Kateraas til 1. oktober.
Kontorassistent (80%), John Görbing
Frivillig kontormedarbeider, Mahmood Ayaz

Foto: Nyebilder.no

I tillegg kommer timelønnet arbeid knyttet til inkluderingsprosjektet, kontingentinnkreving, diverse utredninger, markedsføring og arrangement. Til å holde våre kveldskurs for må og nystarta organisasjoner benyttes ressurspersoner fra ulike medlemsorganisasjoner, som stiller opp frivillig.

Frivillighet Norges sekretariat besvarer henvendelser fra medlemmer og andre

både i inn og utland om hvordan man kan bli frivillig, organisasjonsdrift, personvern, tilskuddsordninger og myndighetskontakt, samt generelle spørsmål om frivillig sektor i Norge. Frivillighet Norge formidler programvarelisenser via Techsoup. I 2017 formidlet vi 2635 lisenser til 220 organisasjoner til en verdi på kr. 15 551 960 kroner via Techsoup. Vi presenterte frivillig sektor i Norge for utenlandske gjester og delegasjoner, og

holdt innlegg, foredrag og deltok i paneldebatter på en rekke arrangement i regi av medlemsorganisasjoner, bedrifter og ulike offentlige aktører. Vi holdt styreopplæring for styrene i flere medlemsorganisasjoner.

Resultat

	Note	2017	2016
Driftsinntekter og driftskostnader			
Konferanseinntekter		394 320	181 520
Tilskudd		16 944 93	17 122 070
Kontingenter		2 945 475	2 787 075
Kurs og arrangementsinntekter		316 061	259 500
Andre driftsinntekter		695 251	902 106
SUM DRIFTSINNTEKTER	7	21 296 039	21 252 271
Lønnskostnad	4,11	8 641 747	8 711 657
Avskrivning av varige driftsmidler	2	82 841	32 990
Annen driftskostnad	3,4,9	11 920 652	12 229 136
SUM DRIFTSKOSTNADER		20 645 240	20 973 782
DRIFTSRESULTAT		650 800	278 489
Finansinntekster og kostnader			
Annen finansinntekt	10	352 804	50 341
Annen finanskostnad		-9 099	-13 666
RESULTAT AV FINANSPOSTER		343 705	36 675
ÅRSRESULTAT		994 505	315 164
Overføringer og disponeringer			
Overføring til egenkapital uten selvpålagte restriksjoner	8	544 505	15 164
Overføring til sikkerhetsfond	8	450 000	300 000
Sum disponert		994 505	315 164

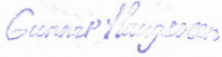
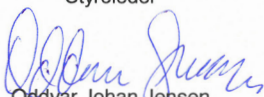
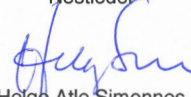
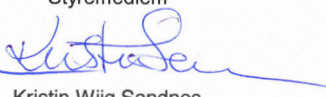
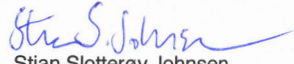
Balanse

Eiendeler	Note	2017	2016
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler	2	160 842	243 683
SUM VARIGE DRIFTSMIDLER		160 842	243 683
Andre fordringer	6	624 518	619 900
SUM FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER		624 518	619 900
SUM ANLEGGSMIDLER		785 360	863 583
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer		712 708	101 829
Andre fordringer	6	307 507	143 642
SUM FORDRINGER		1 020 215	245 471
Markedsbasert aksjefond	10	3 589 342	3 253 698
Sum investeringer		3 589 342	3 253 698
Bankinnskudd kontanter og lignende	5	7 386 841	6 896 360
SUM OMLØPSMIDLER		11 996 398	10 395 529
SUM EIENDELER		12 781 758	11 259 112

Balanse

Egenkapital	Note	2017	2016
Opptjent egenkapital			
Egenkapital med selvpålagte restriksjoner	1, 8	3 350 000	2 900 000
Egenkapital uten selvpålagte restriksjoner	1, 8	1 652 241	1 107 73
SUM EGENKAPITAL		5 002 241	4 007 735
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 604 312	2 083 471
Skyldig offentlige avgifter	5	602 558	639 672
Annen kortsiktig gjeld	7	5 572 648	4 528 232
SUM KORTSIKTIG GJELD		7 779 517	7 251 376
SUM GJELD		7 779 517	7 251 376
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		12 781 758	11 259 112

Oslo, 12. april 2018
Styret for Frivillighet Norge

		
Heikki Eidsvoll Holmås Styreleder	Eli Marlen Ulvestad Nestleder	Gunnar Wollert Haugsveen Styremedlem
		
Oddvar Johan Jensen Styremedlem	Helge Atle Simonnes Styremedlem	Kristin Wiig Sandnes Styremedlem
		
Maren Harlem Styremedlem		Stian Slotterøy Johnsen Generalsekretær

Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner

Oversikt over medlemsorganisasjoner pr 31.12.2017

Navn på organisasjon

4H Norge	Bandorg	Den Sudanesiske Foreningen
A Step closer	Barne- og Ungdomsorganisasjonene i Oslo (ungorg)	Den Uavhengige Norske Storloge av Odd Fellow Orde
Acharaugo Cultural Music And Dance	Barnekreftforeningen	Der Du Bor - Grenland
Actis - Rusfeltets samarbeidsorgan	Bergen Internasjonale Kultursenter	Det Felles Innvandrerråd i Hordaland (DFIRH)
ADHD Norge	Besteforeldrenes Klimaaksjon	Det Kurdiske Kulturforbundet i Norge
ADRA Norge	Bikuben Regionalt Brukerstyrt Senter	Det Norske Baptistsamfunn
AFS Norge Internasjonal utveksling	Bipolarforeningen Norge	Det Norske Bibelselskap
Agape Action Norway	Blå Kors Norge	Det Norske Hageselskap
Ahmadiyya Muslim Jama'at	Brunstad Christian Church	Det norske misjonsselskap
Aksjonskomiteen Hjelp Jødene Hjem	Brystkreftforeningen	Det Norske Travsselskap
Aktivitetssklubben	Buddhistforbundet	Diabetesforbundet
Aleneforeldreforeningen	Care Norge	DNT EDRU Livsstil
Amnesty International Norge	Caritas Norge	Dyrebeskyttelsen Norge
ANSA – Association Of Norwegian Students Abroad	CISV Norge	ECKANKAR Norge
Arbeiderbevegelsens rus- og sosialpolitiske forbund	Damini House of Culture	Eleveorganisasjonen
Art of Living Foundation - Norge	De Unges Orkesterforbund	Ensliges Landsforbund
Aurora Støtteforening For Mennesker Med Psykiske Lidelser	Deaf Aid	Europabevegelsen i Norge
Autismeforeningen i Norge	Den Norske Bamseklubben	ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering
Balanced View Norway	Den norske Helsingforskomité	Familie & Medier - Kristent Medieforum
	Den norske misjonsallianse	Familieklubbene i Norge
	Den Norske Turistforening (DNT)	

Fattighuset	Human-Etisk Forbund	KABB
Folkeakademiens Landsforbund	Humanistforbundet	Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA)
Folkorg - Organisasjon For Folkemusikk og Folkedans	Humanistisk Ungdom	Kvinnerns Frivillige Beredskap (KFB)
Fontenehuset Oslo Øst	Hvite Ørn Norge	Landsforbundet av Motorhistoriske Kjøretøyklubber
Forbund for kjemisk miljøintoleranse(FKMI)	Hyperion - Norsk Forbund For Fantastiske Fritidsinteresser	Landsforbundet mot stoffmisbruk
Forbundet KYSTEN	Hørselshemmedes Landsforbund	Landsforbundet Teatrets Venner
Forbundet mot rusgift	Indias Barn	Landsforeningen for etterlatte ved selvmord-LEVE
Foreningen 2 Foreldre	Indremisjonsforbundet	Landsforeningen for hjerte- og lungesyke
Foreningen for Barnepalliasjon Ffb	Internasjonal helse- og sosialgruppe (IHSG)	Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte
Foreningen for hjertesyeke barn	International Students' Union Of Norway (ISU)	Landsforeningen for Pårørende innen psykisk helse -LPP
Foreningen For Muskelsyke	IOGT i Norge	Landsforeningen mot seksuelle overgrep (LMSO)
Foreningen Norden Norge	Islamsk Opplæringscenter	Landsforeningen Ungdom & Fritid
Foreningen Vi som har et barn for lite	IVK Norge - Norsk Sirkel For Ikkevoldskommunikasjon	Landsforeningen uventet barnedød
Fortidsminneforeningen	Juba	Landsforeningen We Shall Overcome
Fotballstiftelsen	Juvente	Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorg-LNU
Framfylkingen LOs barne- og familieorganisasjon	KA - Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter	Leieboerforeningen
Frelsesarmeen	Kirkens Nødhjelp/ Norwegian Church Aid	LIN (Likestilling Inkludering og Nettverk)
FRI – foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold	Kirkens SOS i Norge	Lions Club International Distrikt 104
Fritt Norden - Norge	Kirkerådet	Lærernes Misjonsforbund
Funksjonshemmedes (FFO)	Kiwanis International District Norden	MA - rusfri trafikk og livsstil
Grenseløs Kjærlighet	Kjeringråd	MA-Ungdom
Hanano Development Organisation	Klassisk - Organisasjon For Konsertarrangører	Med Israel For Fred
Harry Benjamin Ressurssenter	KNIF SA	Menneskeverd
HATS (Hålogaland Amatørteaterselskap)	Kongelig Norsk Båtforbund	Mental Helse
Helseforum for kvinner	Korpsnett Norge	Mental Helse Ungdom
Helsepersonel For Plantebasert Kosthold(HEPLA)	Kreativ Aktiv Norsk	Miljøagentene
HivNorge	DataUngdom(Kandu)	Miljøstiftelsen Bellona
Hjelpekilden Norge	Kreftforeningen	MIR - Multikulturelt Initiativ- og Ressursnettverk
Hjernesvulstforeningen	Kristelig studieforbund (K-stud)	Misjon uten grenser
Home-Start Familiekontakten Norge(HSFN)	Kristent arbeid blant blinde og svaksynte	
Hospiceforum Norge		

Misjonskirken Norge	Norges Parkinsonforbund	Norsk Tolkeforening
Misjonskirken Ung	Norges Røde Kors	Norske Historiske Spel
Multippel Sklerose Forbundet i Norge	Norges Samemisjon	Norske Kirkeakademier
Musikkens studieforbund	Norges Skotthyllforbund	Norske konsertarrangører
Nakke- og kjeveskaddes landsforening	Norges Sopp- og Nyttevekstforbund	Norske Kunstforeninger
Nakkeforbundet	Norges speiderforbund	Norske Kvinners Sanitetsforening
Nasjonalforeningen for folkehelsen	Norges Unge Katolikker	Norske Redningshunder
Natteravnene	Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner	Norske Samers Riksforbund
Natur og Ungdom	Norilco - Norsk Forening For Stomi, Reservoar og Mage- og Tarmkreft	Norske symfoni-orkestres landsforbund
Nei Til EU	Normisjon	NASOL
New Life Mission	Norsk arkivråd	Norsk-Russisk Kultursenter
NOAH - For Dyrs Rettigheter	Norsk Bluesunion	Norway International Network (NIN)
Nordmanns-Forbundet/Norwegians	Norsk Bridgeforbund	NPIF(Norsk Proteinintoleranseforening)
Worldwide	Norsk Cøliakiforening	Organisasjonen For Barnevernsforeldre
Noregs Mållag	Norsk Filmklubbforbund (NFK)	Organisasjonen Voksne for Barn
Noregs Ungdomslag	Norsk Folkehjelp	Oslo Katolske Bispedømme
Norges Astma- og Allergiforbund	Norsk Forening for Fartøyvern	Panafrican Women Association (Pawa)
Norges Blindeforbund	Norsk forening for prosjektleidelse(NFP)	Partnership For Change
Norges Blindeforbunds Ungdom	Norsk Fosterhjemsforening	Pensjonistforbundet
Norges Bygdekvinnelag	Norsk Friluftsliv	Plan Norge
Norges Døveforbund	Norsk Fyrhistorisk Forening	Polyteknisk forening
Norges Fibromyalgi Forbund	Norsk Glaukomforening	Prematurforeningen
Norges Handikapforbund	Norsk Helse- og Avholdsforbund	Primers MC
Norges Husflidslag	Norsk Jazzforum	Prison Fellowship Norge
Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske komité	Norsk Jernbaneklubb	Professional Women's Network Norway
Norges KFUK-KFUM	Norsk Kennel Klub	Psoriasis- og eksemforbundet
Norges KFUK-KFUM speidere	Norsk Luthersk Misjonssamband	Rabea Kvinneforening
Norges Korforbund	Norsk Mongolsk Forening	RE:ACT
Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag	Norsk musikkråd	Redd Barna
Norges Kristne Råd	Norsk Nettverk for Down Syndrom	Redningsselskapet - Norsk Selskab Til Skibbrudnes Redning
Norges Kulturvernforbund	NORSK ORGANISASJON FOR RETTFERDIGE STRAFFER	Reform - ressursenter for menn
Norges Kvinne- og familieforbund	Norsk Revmatikerforbund	Refugees Welcome Norway
Norges Livredningsselskap	Norsk Sangerforum	Retinitis Pigmentosa Foreningen i Norge
Norges Musikkorps Forbund	Norsk Sarkoidose Forening	ROS Rådgivning om Spiseforstyrrelser
Norges Naturvernforbund		Rusmisbrukernes Interesseorganisasjon (RIO)

Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO)	Stiftelsen Fransiskushjelpen	Norske Union
Sami Nissonforum/Samisk Kvinneforum	Stiftelsen Frogner Menighetshus	Søndagsskolen Norge
Seniordans Norge	Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo	Søvnforeningen
Seniornett Norge	Stiftelsen Livsglede for Eldre	Telefonkontakt for eldre og uføre
Seniorsaken	Stiftelsen Norsk Luftambulanse	Termik Rana
Sex og Politikk - Forening For Seksuell og Reproduktiv Helse og Rettigheter	Stiftelsen Norsk Nødhjelp	Tjukkasgjengen
Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet	Stiftelsen Organdonasjon	Tsjetsjensk Ungdomsforening (TUF)
Skedsmokorset Kulturforum	Stiftelsen Pinsevennenes Evangeliesenter	UNG i Kor
Skiforeningen	Stiftelsen Retretten	Ung Kirkesang
Slekt og data	Stiftelsen Rettferd for taperne	Ung Kreft
Solgården Sa	Stiftelsen Robin Hood Huset	UngDialog
Sos-Barnebyer Norge Stiftelsen	Stiftelsen Tamilsk Ressurs og Veiledningssenter	Ungdom mot narkotika -UMN
Spekteret	Stiftelsen Termik	Unge Funksjonshemmede
Spilleavhengighet Norge	Stiftelsen Trondheim Jazzfestival	Union Of Nigerian Nationals Norway
Spiseforstyrrelsesforeningen	STL Samarbeidsrådet for Tros- og Livssynssamfunn	Vatnar Kristne Fellesskap(VKF)
Stiftelsen Angstringen Norge (arn)	Stoffskifteforbundet	Velferdsalliansen
stiftelsen CRUX	Strømmestiftelsen	Vellenes Fellesorganisasjon
Stiftelsen Flyktninghjelpen	Studieforbundet Funkis	Vestre Aker Frivillighetssentral
Stiftelsen Fontenehuset Drammen	Studieforbundet kultur og tradisjon	Veteranforbundet SIOPS
Stiftelsen Fontenehuset Hønefoss	Støtteforeningen for Kreftrammede	Voksenopplæringsforbundet (VOFO)
	Syvendedags Adventistkirken - Den	Voksne med medfødt hjertefeil
		Y's Men International Region Norge
		Åpen folkekirke

FRIVILLIGHET
NORGE